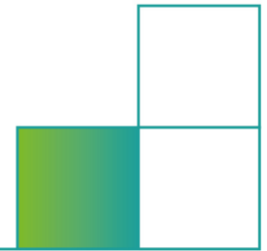

Jaarverslag

VTH-basistaken Fryslân 2023

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Resultaten	4
	<i>2.1 Regionaal programma (toezicht)</i>	4
	<i>2.2 Lokaal programma</i>	6
	<i>2.3 Ketentoezicht (regionaal uitgevoerd)</i>	9
	<i>2.4 Collectieve taken</i>	15
3.	Monitoring en vervolg	16
	Bijlage – Begrippenlijst	17

1. Inleiding

Op 15 december 2022 heeft het algemeen bestuur van de FUMO ingestemd met het jaarprogramma VTH Fryslân basistaken 2023 en dit ter vaststelling aangeboden aan de deelnemers. Dit jaarprogramma gaat over alle basistaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in Fryslân.

Dit jaarverslag laat op hoofdlijnen zien hoe de uitvoering van de reguliere VTH-taken voor inrichtingsgebonden en niet-inrichtingsgebonden basistaken is verlopen gedurende het kalenderjaar 2023. Er wordt daarbij ingegaan op de uitvoering van de verschillende onderdelen van het jaarprogramma op het schaalniveau van Fryslân. In separate rapportages (zoals de tertaalrapportages) wordt ingegaan op de uitvoering van taken op deelnemersniveau.

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit omgevingsrecht (Bor) bekijkt de FUMO periodiek of de in het uitvoeringsprogramma opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en welke bijdrage deze activiteiten hebben geleverd aan het bereiken van de gestelde doelen. Het jaarverslag vormt een essentieel onderdeel van de beleidscyclus. In dit document evalueert de FUMO in hoeverre het uitvoeringsprogramma in de vorm van het jaarprogramma 2023 is uitgevoerd.

Vaststelling

Dit jaarverslag is op 16 mei 2024 behandeld door het dagelijks bestuur (DB) van de FUMO. De rapportage wordt na vaststelling ter kennisname aangeboden aan het algemeen bestuur (AB) FUMO en gelijktijdig gedeeld met de colleges van burgemeester en wethouders, gedeputeerde staten en dagelijks bestuur Wetterskip. Zij kunnen deze rapportage gebruiken voor het informeren van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen bestuur Wetterskip.

2. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd van de verschillende onderdelen uit het jaarprogramma VTH-basistaken: het regionaal programma, het lokaal programma, het ketentoezicht en de collectieve taken.

Op basis van de uitgangspunten in het VTH-beleid Fryslân voor de basistaken en rekening houdend met de uitkomsten van de bij dit beleid behorende risicoanalyse en de vastgestelde kengetallen, is voor 2023 het jaarprogramma VTH Fryslân 2023 voor de basistaken opgesteld. De bedrijven die gecontroleerd zijn in 2023 zijn op basis van het risicomodel ingepland. Bij de totstandkoming van het jaarprogramma over 2023 is op basis van het risicomodel gekeken naar:

- De risicoscore van de branche en de activiteiten;
- De datum van de laatste reguliere controle;
- Of er sprake is van aandachtsbedrijven (bijvoorbeeld politiek gevoelig);
- De Landelijke handhavingstrategie (LHS)-score.

De basis voor het risicogestuurd toezicht houden ligt in de data die is vastgelegd in het zaaksysteem. Het goed registreren van deze data is en blijft een aandachtspunt waar ook in 2023 actief op is gestuurd door de teamleiders.

Sturings- en financieringsystematiek

2022 was het eerste jaar onder de nieuwe sturings- en financieringsystematiek van de FUMO. Een belangrijk element hierin is dat vrijwel alle taken die de FUMO uitvoert worden afgerekend op basis van het werkelijke bestede aantal uren. Onderscheid wordt daarbij gemaakt tussen taken die per individuele deelnemer worden afgerekend en taken die collectief worden afgerekend.

De taken die per individuele deelnemer worden afgerekend, vallen onder het lokale programma. Over dit lokale programma wordt – naast dit overkoepelende jaarverslag – per individuele deelnemer verantwoording afgelegd. Hierbij worden de begrote uren vergeleken met de werkelijke uren en worden afwijkingen voorzien van een toelichting. Ook wordt hierbij het financiële effect van de urenbesteding in het lokale programma beschreven. Het regionaal uitvoeringsprogramma, ketentoezicht en collectieve taken worden collectief afgerekend.

In dit jaarverslag wordt voor de verschillende onderdelen beschreven of er meer of minder uren zijn besteed (ten opzichte van de begroting). Onder- of overbesteding wordt conform voornoemde werkwijze op individuele of collectieve wijze afgerekend. Per saldo hebben de deelnemers over 2023 ruim één half miljoen euro terugontvangen van de FUMO als gevolg van lagere urenbesteding voor de basistaken.

2.1 Regionaal programma (toezicht)

Het regionale programma over 2023 omvatte 369 controles in de volgende branche-aanpakken:

1. Afval;
2. Intensieve veehouderij;
3. Horeca, sport en recreatie;
4. Tankstations met LPG;
5. Tankstations zonder LPG;
6. Vuurwerk;
7. Beoordeling elektronische milieujaarverslagen (e-MJV controle).

Het regionale programma omvat sinds 2022 alleen toezichtstaken. Met de branche-aanpak wordt op regionaal niveau gericht gecontroleerd op aspecten die voor een specifieke bedrijfstak aandacht vragen.

Het percentage van de uren voor het regionale programma zijn berekend over de beschikbare uren voor regulier inrichting gebonden toezicht. In het sturings- en financieringsmodel is ten doel gesteld om dit percentage uren op te bouwen naar 50%. In het programma 2023 omvat het regionaal programma ongeveer 38% van de reguliere inrichting gebonden toezichturen per gemeente en provincie. Eerder ging dit om 15%.

In totaal zijn voor de zeven aandachtsgebieden 6.000 uren en 369 controles begroot over 2023.

Een overzicht van de uitgevoerde controles per branche is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Realisatie regionaal programma 2023

Omschrijving	Controles (uitgevoerd)
1. Afval	48
2. Intensieve veehouderij	163
3. Horeca, sport en recreatie	10
4. Tankstations met LPG	17
5. Tankstations zonder LPG	12
6. Vuurwerk	49
7. Beoordeling elektronische milieujaarverslagen	35
Totaal	334
Planning	369
Urenbesteding controles regionaal	5.225
Uren gepland	6.000

In 2023 zijn in totaal dus 334 van de geplande regionale controles uitgevoerd (een percentage van 91%).

Hiervoor zijn 5.225 uren ingezet (een percentage van 87%).

Gekeken naar deze cijfers wordt geconcludeerd dat een controle gemiddeld iets minder tijd in beslag nam dan we begroot hadden.

De reden dat niet alle geplande controles zijn uitgevoerd komt doordat niet alle benodigde informatie kon worden ingevuld.

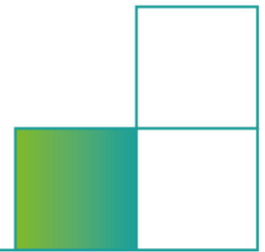
Tijdens het jaar is erop gestuurd dat de beschikbare informatie zoveel mogelijk werd ingezet op bedrijven die een hoge risico-score hebben (nadere toelichting onder regulier toezicht "lokaalprogramma").

Zoals in de inleiding is aangegeven ligt de basis voor het risicogestuurd toezicht houden in de vastgelegde data. Een bedrijf waar overtredingen worden geconstateerd zal meer aandacht krijgen in de jaarprogramma's.

Per branche is het beeld als volgt:

Tabel 2: percentage niet in orde per branche

Omschrijving	Percentage niet in orde
1. Afval	58%
2. Intensieve veehouderij	39%

Omschrijving	Percentage niet in orde
3. Horeca, sport en recreatie	33%
4. Tankstations	63%
5. Vuurwerk	0,04%
6. Beoordeling elektronische milieujaarverslagen	20%

Ook dit jaar vinden de meeste overtredingen plaats in de afvalbranche en bij tankstations. In ongeveer 60% van de controles in die branches zijn één of meer overtredingen geconstateerd.

Bij de controles bij de intensieve veehouderijen is het stalsysteem een belangrijk controlepunt. In de laatste 10 controles voldeed in 9 gevallen de inrichting niet aan het Besluit huisvesting. Gezien de landelijke ontwikkelingen op gebied van “Stikstof en Veehouderij” en de onduidelijkheid over hoe de regelgeving zich op dit gebied ontwikkeld worden de constatering wel genoteerd maar nu niet doorgezet richting handhaving.

Bij de controle van de Afvalbedrijven betreft het voornamelijk overtredingen waarbij de administratie niet in orde is.

2.2 Lokaal programma

In de voorgaande paragraaf is de voortgang van het regionale programma (gezamenlijke prioriteit en gezamenlijke aanpak betreffende toezicht van branches) beschouwd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de lokale programma's. Deze bestaan uit reguleringstaken en lokale toezichtstaken.

De lokale programma's tezamen geven een algehele indruk van de voortgang van het lokaal programma (tabel 2). Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de voortgang van de verschillende onderdelen op schaal van de individuele deelnemer separaat zijn beschreven (tertaalrapportages). De algehele financiële verantwoording is opgenomen in de Jaarstukken FUMO 2023. Deze jaarstukken zijn, net als dit jaarverslag, geagendeerd voor de vergadering van het AB FUMO van 11 juli 2024.

Tabel 2: Realisatie lokaal programma

Omschrijving	Uren gepland ¹	Uren gerealiseerd	Percentage
Reguleringstaken	34.874	37.960	108%
Toezicht en Handhaving			
Regulier toezicht lokaal programma	25.293	21.277	84%
Af te handelen meldingen sloop-asbest	3.474	2.808	81%
Af te handelen meldingen Besluit bodemkwaliteit (Bbk)	8.440	4.929	58%
Toezicht meldingen sloop-asbest	2.090	1.401	67%
Toezicht meldingen Bbk	4.976	4.486	90%
Handhaving	4.080	3.297	81%
Ketentoezicht (regionaal uitgevoerd)	5.440	5.481	101%
Overige niet-inrichting gebonden basistaken (Zoals Wet bodembescherming toezicht)	8.094	4.929	61%
Totaal lokaal programma	96.761	86.568	90%

De algehele realisatie van het lokaal programma komt qua urenbesteding uit op 90% ten opzichte van begroting. De realisatie heeft daarmee een beperkte afwijking die deels is te verklaren door de aard van het programma. Een deel van de werkzaamheden, zoals de reguleringstaken en handhaving, kent

¹ De genoemde geplande uren wijken af van de uren in het vastgestelde jaarprogramma, omdat in samenspraak met individuele deelnemers in de uiteindelijke programmering verschuivingen zijn opgetreden.

immers een vraag-gestuurd karakter en is daarmee afhankelijk van de aanvragen/meldingen die vanuit het werkveld worden gedaan. Een nadere duiding van voornoemde vraag-gestuurde posten is op deelnemerniveau beschreven in de tertaalrapportages over 2023.

Reguleringstaken.

In 2023 zijn in totaal 488 meldingen en 279 vergunningen afgehandeld.

Type	2023	2022	2021
Meldingen	488	432	313
Vergunningen	279	265	162

Tabel 1: Aantallen meldingen en vergunningen 2023

Er zijn ongeveer 13% meer meldingen afgehandeld dan in 2022. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door meldingen met betrekking tot kleine windturbines, bodemenergiesystemen en de monovergisters. Het aantal afgehandelde vergunningen is iets hoger dan vorig jaar (toename ongeveer 5%). Het afhandelen van deze toegenomen aantallen vergunningen en meldingen heeft ook gevolgen voor het aantal gerealiseerde uren. Dit is in de volgende tabel weergegeven. Voor de basistaken is voor gemeenten in 2023 ruim 4.000 meer aan uren gerealiseerd dan was begroot (bijna 19%). Voor de provincie zijn ruim 1.000 uren minder gerealiseerd.

Deelnemer	DVO	Realisatie	%
Gemeenten	22.056	26.205	118,8%
Provincie	12.818	11.755	91,7%
Totaal	34.874	37.960	108,8%

Regulier toezicht (lokaal programma) Inrichting gebonden toezicht/ controles

In 2023 hebben we 983 controles (lokaal en regionaal) uitgevoerd bij bedrijven in de sectoren industrie, afval en agrarisch. In 35% van de controles is een overtreding geconstateerd en was een hercontrole nodig. Deze overtredingen hebben we ingeschaald in de LHS-matrix. Daaruit blijkt dat we in 76% van de gevallen de overtreding in het lichte LHS-segment hebben ingeschaald, 18% in het middensegment en 6% in het zware LHS-segment.

Bij de hercontroles is dat beeld anders. Wanneer een hercontrole niet in orde is, wordt een overtreding in een zwaarder segment van de LHS-matrix ingeschaald. De gevolgen voor het milieu wijzigen niet, alleen het gedrag van de overtreder veranderd (recidive). In 36% van de hercontroles hebben we de overtreding geplaatst in het lichte LHS-segment, in 43% in het middensegment en in 21% in het zware LHS-segment (eventuele toepassing van strafrecht)

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal controles - lokaal	678	649	96%
Aantal controles - regionaal	369	334	91%

Tabel 2: Aantallen inrichting gebonden controles 2023

In 2023 zijn 649 toezicht controles (integrale controles en aspectcontroles) uitgevoerd in het lokale programma. Hiermee is in totaal 96 procent van alle controles die in het lokaal programma gepland waren uitgevoerd. Voor het regionale deel geldt dat 334 (een percentage van 91 procent) van de geplande controles zijn uitgevoerd. Gekeken naar deze cijfers in combinatie met de gemaakte uren valt op te maken dat een controle gemiddeld iets minder tijd in beslag heeft genomen dan we begroot hadden.

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Urenbesteding controles - lokaal	25.293	21.277	84%
Urenbesteding controles - regionaal	6.000	5.225	87%

Tabel 3: Uren inrichting gebonden controles 2023

In 2023 hebben we de beschikbare formatie niet volledig ingevuld gekregen. Het ging om ongeveer 4 fte die we niet konden invullen wegens onvoldoende geschikte kandidaten en inhuurmogelijkheden. We hebben meerdere keren vacatures gepubliceerd zonder goed resultaat qua werving. Omdat we de formatie niet sluitend konden krijgen in 2023 hebben we niet alle beschikbare uren gemaakt en controles uitgevoerd. De prioriteit lag bij de aandachtsbedrijven en bedrijven in het hoge risico. We hebben binnen de beschikbare urenbesteding zoveel mogelijk toezicht gehouden op bedrijven die een hoog risico hebben. De uren die we juist niet hebben gemaakt zaten met name in de laag risico bedrijven. Het achterblijven van de uren heeft ook te maken met de hoge investering in opleidingen en de begeleiding van nieuwe medewerkers en de Omgevingswet. Het aantal uren voor opleidingen is in 2023 hoog geweest. De uren die we hiervoor extra nodig hadden, konden we niet inzetten voor controles.

De voortgang en afstemming hierover zijn onderwerp van gesprek tijdens de Accounthouders-overleggen.

Sloop-asbest

Asbest

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal meldingen	2.612	2.328	89%
Aantal controles	522	469	90%
Verhouding controles op meldingen	20%	20,1%	0%
Aantal uren besteed aan meldingen	3.474	2.808	81%
Aantal uren besteed aan controles	2.090	1.401	67%

Tabel 4: Aantallen en uren meldingen en controles asbest 2023

Het aantal afgehandelde meldingen asbest lag onder de lijn met de begroting (89%), evenals het aantal uitgevoerde toezicht controles (90%). De urenbesteding voor asbestmeldingen was lager dan begroot (10%). Er was eveneens gemiddelde minder tijd nodig voor de controles dan begroot (3 in plaats van 4 uur).

In 2022 is een evaluatie uitgevoerd naar de uitvoering van de asbest-taak. Op basis hiervan is het kengetal voor het afhandelen van een melding door het AB FUMO (27 oktober 2022) verlaagd van 1,5 uur (90 minuten) naar 80 minuten. Voor toezicht is tegelijkertijd het kengetal verhoogd van 2,5 naar 4 uur. Het toezicht regime is hierbij verlaagd van 25% naar 20%.

De in 2023 behaalde 20% ligt in de lijn met het toezichtsregime.

Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

Besluit Bodemkwaliteit (Bbk)

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal meldingen	2.110	1.784	85%
Aantal controles	422	286	68%
Verhouding controles op meldingen	20%	16,0%	-4%
Aantal uren besteed aan meldingen	8.440	4.929	58%
Aantal uren besteed aan controles	4.976	4.486	90%

Tabel 5: Aantallen en uren meldingen en controles Bbk 2023

Het aantal afgehandelde meldingen Bbk ligt onder de lijn van de begroting. Het aantal uitgevoerde toezicht controles is eveneens lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door personele krapte. Gedurende 2023 was er sprake van onderbezetting bij de beoordelaars meldingen Bbk.

Dit is ondervangen door het beoordelingsniveau te verlagen en door toezichthouders Bbk in te zetten voor het afhandelen van meldingen. Als gevolg hiervan konden minder uren worden besteed aan het uitvoeren van fysieke controles. De controles zijn uitgevoerd op basis van een beoordeling van het milieu-hygiënisch risico.

In de loop van 2023 hebben we 4 nieuwe toezichthouders bodem kunnen aannemen. Zij zijn ingewerkt om in 2024 inzetbaar te zijn en het begrote te behalen.

2.3 Ketentoezicht (regionaal uitgevoerd)

De afgelopen jaren werd ketenonderzoek vaak geïnitieerd vanuit het strafrecht. Dit kwam omdat in de praktijk bleek dat er fraude zoals valsheid in geschriften werd gepleegd, hetgeen een strafrechtelijke overtreding is.

De FUMO zal een deel van haar ketenprogramma blijvend toespitsen op dit type onderzoeken en de benodigde samenwerking met diverse handhavingpartners daarbij voortzetten. Dergelijke zaken kunnen meestal alleen multidisciplinair worden aangepakt gezien de veelzijdigheid van overtredingen die er mee zijn gemoeid. We noemen dit inrichting-overschrijdende en complexe ketenprojecten waarbij vooral boa-competenties en bevoegdheden ingezet worden. Deze complexe vorm van ketentoezicht heeft bijna altijd raakvlakken met opzettelijke milieucriminaliteit en ondermijning.

Ondermijning wordt doorgaans uitgelegd als het witwassen van (crimineel-)geld door de onderwereld, in de bovenwereld. Vaak is ondermijning gerelateerd aan drugszaken maar we zien ook steeds vaker dat ondermijning gerelateerd is aan het illegaal verwerken, verhandelen, wegmengen, etc. van (gevaarlijk-)afval. Hier wordt regelmatig misbruik gemaakt van door bevoegde gezagen verleende vergunningen. Met name in de laatstgenoemde vorm van ondermijning, zien we de raakvlakken met de milieutaken van de FUMO (en haar deelnemers).

Mede daarom blijft het thema 'afval' als inzet voor het ketentoezicht 2023 (en waarschijnlijk ook de daaropvolgende jaren) van kracht. Afval heeft vaak een negatieve waarde en er kan al snel veel financieel voordeel worden behaald als dat kan worden voorkomen bijvoorbeeld door vermenging (zie ook H3 Jaarprogramma VTH-basistaken 2023: "Ontwikkelingen onder milieucriminaliteit/ondermijning").

In 2023 is ketentoezicht voornamelijk vanuit het perspectief van toezicht benaderd. Er zijn meerdere projecten gedraaid op het gebied van asbest, afval, bodem en co-vergisting en ook zijn er nog een aantal projecten vanuit 2022 afgerond. Waar voorheen alle te besteden uren verdeeld werden over de toezichthouders die, naast hun reguliere werkzaamheden, belast waren met deze projecten, zijn er halverwege 2023 een coördinator en een analist fulltime op ketentoezicht gezet. Dit heeft de continuïteit van de werkzaamheden bevorderd.

Voor 2023 zijn drie thema's benoemd die opgepakt worden vanuit het programma ketentoezicht:

1. Thema co-vergisting;
2. Thema grondstromen/bodem;
3. Thema asbest.

Het thema co-vergisting (1) is een gezamenlijk project van de FUMO, ODG en RUDD. De thema's grondstromen/bodem (2) en asbest (3) voert de FUMO zelfstandig uit, maar wel parallel aan de ODG en/of RUDD. Voor alle drie de thema's geldt dat het een continuering is van de projecten van 2022. De FUMO heeft de intentie de samenwerking tussen de drie Noordelijke Omgevingsdiensten (NOD) te versterken.

Ketentoezicht

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Ketentoezicht - uren	5.440	5.481	101%

Tabel 6: Urenbesteding ketentoezicht 2023

Project	Werkelijk
Algemeen 2023	1.418,0
Overleggen LMA / LAT	101,2
Co-vergisters (project NOD)	859,4
Asbest	680,4
Grondstromen (incl. kleischelpen)	726,3
WEEELABEX	152,4
Afvalwater (initiatief ligt bij Wetterskip)	25,7
F-gassen / koudemiddelen	1.333,5
NOA	64,2
Uitloop 2022 CMC	70,2
Uitloop 2022 Polyvlokken	40,7
nieuwe initiatieven en onvoorzien	8,5
vuurwerk	0,3
Onbekend	0,2
Totaal	5.480,7

Vanaf 2024 zal ketentoezicht langzaam verschuiven van puur toezichtgericht naar meer analyse- en informatie gestuurd werken. Op die manier kan ketentoezicht in de toekomst beter voldoen aan de activiteiten die gesteld zijn in de kwaliteitscriteria en een meer overkoepelende, adviserende rol krijgen.

In 2023 wordt vanuit het programma ketentoezicht aandacht besteed aan:

- Asbest;
- WEEELABEX;
- Grondstromen (incl. kleischelpen);
- Co-vergisters (gezamenlijk met ODG en RUDD);
- Afvalwater (initiatief ligt bij Wetterskip);
- Kleischelpen;
- F-gassen en koudemiddelen;
- NOA (noordelijk overleg afvalcontroles).

Een beschrijving over (de voortgang van) deze projecten is hieronder opgenomen. Door het personeelsverloop is er in een aantal projecten een achterstand in urenbesteding zichtbaar. Een aantal vacatures is inmiddels ingevuld. De verwachting is dat de uren voor ketentoezicht conform begroting worden uitgevoerd.

Ketenproject Asbest

Het ketenproject Asbest is in 2012 opgestart en voortgezet in 2022 en 2023. Door de opgedane ervaring kan er inmiddels gericht controle worden uitgevoerd.

In 2023 stonden vijf deelprojecten op het programma waarvoor 1200 uur was begroot. Door verloop van personeel en ziekte zijn er minder uren aan dit project besteed.

1. Containerproject.

Er zijn 53 fysieke controles uitgevoerd. Hierbij bleek 15 keer dat er een overtreding is begaan die strafrechtelijk opgepakt kan worden. Van die locaties zijn controlerapporten gemaakt, die zijn doorgestuurd naar de boa's van de FUMO of afhankelijk van het mandaat verzonden aan de deelnemers.

De reden dat de controlerapporten zijn doorgestuurd naar de boa's is dat er overtredingen zijn geconstateerd, die onomkeerbaar zijn en zijn ingeschaald in B3 of C3 van de LHS

2. Tussenopslagen

De lijst met tussenopslagen is geactualiseerd.

3. Containerverhuurbedrijven.

In de gemeente Waadhoeke werden ongeveer 10 locaties bezocht waar afvalcontainers aanwezig waren. Er zijn hierbij geen overtredingen geconstateerd.

4. Slopmelding saneerder onbekend.

Tijdens de 16 controles is er één waarschuwing gegeven. Er werden geen overtredingen geconstateerd.

5. Transportcontroles.

De controles stonden gepland in combinatie met het containerproject. Omdat er tijdens die dagen geen asbesttransport zijn tegengekomen hebben er geen controles plaatsgevonden.

Ketenproject WEEELABEX

In dit project wordt gekeken of AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) volgens de geldende regels wordt afgevoerd naar erkende verwerkers. Voor het bewerken van AEEA geldt namelijk een vergunningplicht en een certificering. Het is bekend dat dit veel illegaal gebeurt. Dit project is een vervolg op het project van 2021 en 2022. Tijdens die controles werden tal van overtredingen geconstateerd wat aanleiding gaf om ook in 2023 hierop een ketentoezicht-project te organiseren.

Voor het project stonden 300 uur gepland. Uiteindelijk zijn er, door capaciteitsproblemen en vertrek van een projectlid, minder uren besteed. Er werden 8 controles van de 20-25 geplande controles uitgevoerd. Daarbij was 1 bedrijf in overtreding.

Uit de resultaten blijkt dat er, ondanks dat dit project al meerdere jaren draait, er nog steeds overtredende bedrijven zijn.

Ketenproject Grondstromen

Vrijgekomen grond wordt in de wet- en regelgeving gezien als een afvalstof. Grond van klasse wonen, industrie, 'niet toepasbaar' of sterk verontreinigd wordt vaak afgevoerd naar een tijdelijke opslaglocatie. Op deze opslaglocaties kan een ondoorzichtige situatie ontstaan. Hier zou grond onopgemerkt "omgekat" kunnen worden naar een andere kwaliteit en kan een groot financieel voordeel behaald worden. Verontreinigde stromen grond afvoeren kost (veel) geld, terwijl schone partijen grond geld opleveren. In dit kader worden ook in 2023 grondtransportcontroles gehouden. Hierbij is geconstateerd dat verschillende transporteurs de benodigde papieren niet op orde hadden.

Een tweede doel van dit ketenproject was dit jaar om inzichtelijk te krijgen welke in Friesland gevestigde bedrijven handelingen verrichten met grond en of deze handelingen conform de Nederlandse grond- en afvalwetgeving uitgevoerd worden. Door hier zicht op te krijgen en te handhaven kunnen milieurisico's met betrekking tot bodembeheer beter voorkomen worden. In 2023 is de risicomatrix definitief gemaakt en vormt de groslijst met bedrijven die zich in de provincie bezighouden met grond een solide basis om te gaan toetsen aan de risicomatrix. In 2024 kan hiermee bepaald worden bij welke bedrijven de meeste risico's liggen en kunnen we starten met diepgravend administratief onderzoek. De grondtransportcontroles zijn volgens planning uitgevoerd.

Ketenproject Afvalwater

In dit ketenproject wordt onderzocht in samenwerking met Wetterskip Fryslân (WF) of de afvalwaterketen (in eerste instantie) bij voedingsmiddelenbedrijven sluitend is. Doel is een totaaloverzicht (samengesteld door WF, FUMO en mogelijk ook NVWA) van bedrijven, waar afvalwater vrijkomt. En om een goed beeld bij deze bedrijven te krijgen van wat er gebeurt met het afvalwater wat niet geloosd wordt.

In 2023 hebben er een aantal overleggen plaatsgevonden met Wetterskip, Politie en FUMO. Tijdens de inventarisatie werd duidelijk dat het erg moeilijk is om de juiste informatie uit AMICE (Landelijk Meldpunt Afvalstoffen) te halen. Ook een lijst samenstellen met bedrijven die afvalwater afvoeren bleek complex. Het Wetterskip gaat hiermee verder. De afvalwaterketen blijft belangrijk, ook in 2024. Dit jaar (2024) loopt een project met ZZS-stoffen aangetroffen op RWZI's.

Ketenproject Kleischelpen

Vanuit de evaluatie 2022 was het vervolg van het project 2023 nodig in verband met: controleren splitsingsregister Waddenzee B.V, partijdefinitie vaststellen en informeren bij KIWA voor certificeringsmogelijkheden. Daarnaast stond op de planning om de opgevraagde gegevens Waddenzee B.V. te analyseren. Vraag daarbij: wie zijn de afnemers en waar worden de kleischelpen boven 50 m³ toegepast en wordt dit gemeld?

KIWA certificering kan duidelijkheid geven over de relatie tussen het toepassen van zoute kleischelpen in onder andere fietspaden en het voldoen aan de zorgplicht voor wat betreft chloride.

Niet alle doelstellingen voor het jaar 2023 zijn behaald. Het splitsingsregister van Waddenzee is slecht ten dele bekeken (jaar 2022), en heeft tot op heden niet geleid tot vervolgacties.

Partijdefinitie is aan de hand van de winningskaarten nu beter te beoordelen.

Waddenzee heeft bij KIWA navraag gedaan voor certificeringsmogelijkheden.

Onder andere door bedrijfsomstandigheden is de schelpenwinning stil komen te liggen en het is ook onduidelijk of de winning in 2024 weer op gang gaat komen.

Ketenproject F-gassen en koudemiddelen

Het doel van dit project is om in kaart te brengen, hoe bedrijven omgaan met het ontmantelen van koelinstallaties en de opslag en afvoer van gassen gevuld met koudemiddelen, als zijnde afvalstof. Specifiek wordt binnen het project gekeken naar de koudemiddelen welke worden of zijn uitgefaseerd. Bij een eventuele lekkage of bij onderhoud mag de installatie na 1 januari 2015 niet met worden bijgevuld. Met het project proberen we de keten in kaart te brengen omtrent de uitfasering en de rol van de installateurs. Binnen dit project worden dit jaar onder andere installateurs en 40 supermarkten gecontroleerd.

Uit de controles is gebleken dat zowel bij de supermarkten als bij de installateurs veel op dit vlak niet in orde was. Supermarkten lijken zich er niet van bewust; ze weten niet dat ze lekkages moeten melden bij ILT. Ze laten het onderhoud over aan derden. Bij supermarkten zijn daarom ook stickers uitgedeeld als voorlichting wat er in dergelijke situaties moet gebeuren.

Wat verder bleek bij installatiebedrijven dat nagenoeg structureel de gasflesopslag niet goed was, dat de massabalans van de F-gassen niet op orde was en dat er in sommige gevallen illegale koudemiddelen gebruikt werden.

Ketenproject Co-vergisting

Dit is een samenwerkingsproject met de Omgevingsdienst Groningen en de RUD Drenthe over een inventariserend onderzoek naar co-vergistingmaterialen, de producenten en ontdoeners van de co-vergistingmaterialen.

De focus ligt op risicofactoren bij het ontstaan en de afgifte van co-vergistingmaterialen in de keten naar de co-vergisters. In het eerste half jaar zijn de voorbereidingen getroffen voor het nemen van monsters van co-substraten bij 33 co-vergisters in Noord-Nederland (hiervan staan 13 vergisters in Friesland). In de zomer van 2023 zijn de monsters genomen en geanalyseerd.

De analyseresultaten riepen behoorlijk veel nieuwe vragen op. Dit project is nog niet afgesloten en er zal vanuit de FUMO nog een advies komen richting de bevoegde gezagen. Ook zal dit project geëvalueerd worden. Wellicht wordt dit vanuit een externe organisatie gedaan.

De samenwerking tussen de ODG, RUDD en FUMO is tijdens het project co-vergisters geïntensiveerd. Gebleken is dat het bundelen van kennis en slagkracht een boost geeft aan het ketentoezicht. Ook in het kader van robuustheid is een groter en gevarieerd ketenteam een gunstige bijkomstigheid.

Tegelijkertijd wordt ook onderkend dat versterken van de samenwerking wel vragen oproept in welke vorm dat kan. Er zijn verschillende OD's waar we bij te rade kunnen gaan, zoals OD Rivierenland. Zij voeren al jaren het ketentoezicht uit voor de Gelderse Omgevingsdiensten en doen dit volgens een bepaalde werkwijze. Deze manier zou voor een samenwerking in Noordelijk verband ook kunnen werken en zal in 2024 verder onderzocht worden.

Ketenproject NOA (noordelijk overleg afvalcontroles)

Het NOA is een netwerk/overlegorgaan van en voor alle instanties die een taak hebben op het gebied van de toezicht en handhaving op de naleving van de milieuwetgeving die van toepassing is op het vervoer van afvalstoffen.

Het netwerk strekt zich uit tot landelijke en regionale instanties die werkzaam zijn in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe.

Het NOA is een doorlopend "project" dat al een twintigtal jaren loopt. Binnen het project is er vier keer per jaar een gezamenlijk afstemmingsoverleg. Gezamenlijk worden integrale afvaltransportcontroles gepland en uitgevoerd.

Gezamenlijk worden, gebaseerd op de ervaringen, trends en knelpunten in de uitvoering van de handhaving gesignaleerd en zo nodig opgelost of kenbaar gemaakt aan de beleidsmakers;

In 2023 hebben er twee driedaagse controles in Noordelijk verband plaatsgevonden.

2.4 Collectieve taken

Dit zijn taken die niet of nauwelijks toe te wijzen zijn aan individuele deelnemers, maar wel ten goede komen aan de uitvoering van de basistaken. Het oorspronkelijke programma voor de collectieve taken omvatte uiteenlopende activiteiten – zoals programmavorming en -monitoring, deelname aan (landelijke en regionale) overleggen zoals de landelijke redactie vergunningvoorschriften en het in stand houden van het milieualarmnummer.

In het Jaarprogramma zijn deze taken in tabel 5 uitgewerkt.

In de begroting 2023 zijn 9.150 uren begroot voor collectieve taken, waarvan 6.500 inwerkuren. Ook zijn er bijvoorbeeld uren begroot voor kennisuitwisseling & kennisoverdracht en deelname aan werkgroepen.

De begrote collectieve uren zijn fors overschreden. De realisatie was 14.266 uren. Dit komt vooral door hogere inwerkuren (11.475 uren).

In de vergadering van het AB FUMO van 27 oktober 2022 is het besluit genomen dat inwerkuren onder de collectieve uren verantwoord en afgerekend worden. Als gevolg van de krappe arbeidsmarkt is de FUMO genoodzaakt meer jonge en/ of onervaren medewerkers aan te nemen, waarbij de inwerktijd langer is dan bij medewerkers die al over (enige) ervaring beschikken. Het algemeen bestuur van de FUMO is in 2023 op meerdere momenten geïnformeerd over de verwachte overschrijding op de inwerkuren. Zo is hierin het tertaalbericht over de eerste 4 maanden van 2023 en in de bestuurlijke halfjaar rapportage aandacht aan besteed.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de inwerkuren. Hierbij is onderscheid gemaakt in categorieën. Uit de tabel blijkt dat er ruim 3.700 inwerkuren zijn gemaakt door 9 trainees/ young professionals. Dit komt neer op gemiddeld 412 per trainee/ young professional. Daarnaast hebben 10 zij-instromers intotaal 2.434 inwerkuren geregistreerd. Dit betekent gemiddeld 243 per zij-instromer. Daarnaast zijn er 16 'reguliere' nieuwe medewerkers die inwerkuren hebben geregistreerd. Het gemiddelde per medewerker ligt met 78 uur fors lager dan bij de trainees en zij-instromers. Tenslotte zijn er ruim 4.000 uren geregistreerd door de begeleiders.

Categorie	Inwerkuren 2023	Aantal medewerkers	Gemiddelde per medewerker
Trainee/ young professional	3.710	9	412
Zij-instromer	2.434	10	243
Nieuwe medewerker	1.246	16	78
Begeleiding	4.086		
Totaal	11.475		

Tabel 7: Specificatie inwerkuren

3. Monitoring en vervolg

In het Bor staan regels beschreven aan de hand waarvan monitoring en evaluatie plaats dient te vinden. Om verantwoording te kunnen afleggen over de inspanningen en resultaten zijn verschillende gegevens nodig. Een goede registratie van de activiteiten is dan ook erg belangrijk. Deze gegevens moeten periodiek opvraagbaar zijn voor zowel managementdoeleinden (voortgang van de uitvoering) als voor periodieke verantwoording naar de deelnemers.

Het jaarprogramma gaat uit van risicogericht werken. Hiervoor is op verzoek van de deelnemers een risicomodel opgesteld door Arena Consulting. Dit model gaat niet alleen uit van de standaardcriteria zoals natuur, financieel, gezondheid, imago, ed. Naast criteria als naleefgedrag en de laatste keer dat een locatie op het gebied van toezicht is bezocht, is ook rekening gehouden met de ernst van overtredingen. De uitvoering van de toezichthoudende taken richt zich op risico's en draagt daardoor bij aan de beleidsdoelen uit het VTH-beleid Fryslân voor de basistaken.

In bijlage 2 van het jaarprogramma is samengevat weergegeven op welke wijze het jaarprogramma invulling geeft aan de prioriteiten uit dit VTH-beleid. Deze zijn echter niet meetbaar beschreven en daarom is het ook nu niet goed mogelijk om invulling te geven aan het "van output naar outcome-principe".

De belangrijkste opmerking naar aanleiding van het Jaarverslag 2022 is, dat het nog sterk over cijfers gaat. Erkent wordt dat als je zaken zichtbaar wilt maken je van tevoren moet formuleren welke uitkomsten je nastreeft. Dat geeft meer grip op of de doelen worden bereikt, in plaats van dat alleen geconstateerd wordt hoeveel uren erin worden gestoken.

Momenteel wordt het Friese VHT-beleid opnieuw opgesteld dit zal de basis moeten gaan vormen voor een outcome-gerichte rapportage.

Monitoring

Er is in 2023 hard gewerkt aan de huidige systemen die worden gebruikt om de benodigde basisinformatie te verkrijgen. Dit doen wij onder andere door het opstellen van een samenhangend informatieplan.

Bij de registratie van werkzaamheden wordt met name gebruik gemaakt van het zaaksysteem van Stadsbeheer (LEEF). Zowel de vergunningverleners als de toezichthouders registreren hierin. De vergunningprocedure wordt hierin in zijn geheel doorlopen, compleet met alle documenten. Daarnaast maken de toezichthouders zoveel mogelijk gebruik van digitale checklisten. Voor het uitwisselen van gegevens tussen de deelnemers en de FUMO over bedrijven/activiteiten wordt de Portal gebruikt.

In de tertaalrapportages² is de voortgang van het jaarprogramma 2023 op de schaal van de deelnemer beschreven. Gedurende het jaar heeft overleg met de deelnemer(s) plaatsgevonden, bijvoorbeeld of bijstelling nodig is.

² Vanaf 2022 is de rapportagefrequentie richting de deelnemers gewijzigd van kwartalen (eens per drie maanden) naar tertalen (eens per vier maanden).

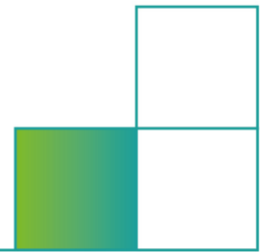
Vervolg

Met het Jaarverslag VTH-basistaken 2023 informeert de FUMO de colleges van burgemeester en wethouders, gedeputeerde staten en dagelijks bestuur Wetterskip over de resultaten van het jaarprogramma over 2023. Zij kunnen dit jaarverslag gebruiken voor het informeren van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen bestuur Wetterskip. Naast de hoedanigheid van deelnemer ontvangt de provincie Fryslân het jaarverslag ook in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht.

In de tweede helft van 2024 zal de halfjaarrapportage VTH-basistaken 2024 verschijnen waarin de uitvoering van de het jaarprogramma VTH-basistaken 2024 over de eerste zes maanden wordt toegelicht.

Bijlage – Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
AB	Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling FUMO
AEEA	Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
Basistaken	De taken bedoeld in artikel 5.3, lid 4, Wabo, juncto artikel 7.1 en bijlagen IV van het Besluit omgevingsrecht (Bor), of, na inwerkingtreding van de Omgevingswet, de met die bepalingen corresponderende artikelen uit die wet (18.22 Omgevingswet jo 13.12 Omgevingsbesluit). Tot de basistaken behoren ook de daarmee samenhangende, adviserende en ondersteunende werkzaamheden
Bbk	Besluit bodemkwaliteit
Biomassa Alliantie	Biomassa Alliantie is een samenwerkingsverband van overheden, kennisinstututen en terreinbeherende organisaties met als doel om te komen tot concrete toepassingen van biomassa
Bokashi	Een manier om organisch materiaal (zoals groenafval en berm- en slootmaaisel) te fermenteren
Bor	Besluit omgevingsrecht
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
CMC	Controlled Microbial Composting. Een beschermde merknaam voor intensieve compostering
Collectieve taken	Niet aan een individuele deelnemer toe te rekenen andere taken dan bedoeld onder basistaak en plustaak die FUMO uitvoert in opdracht en ten behoeve van het collectief van de gezamenlijke deelnemers.
DB	Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling FUMO
e-MJV	Elektronische milieujaarverslagen
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
LHS	Landelijke handhavingsstrategie
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
LPG	Liquefied petroleumgas (autogas)
LWVC	Landelijke werkgroep vuurwerk coördinatoren
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Polyvlokken	Polyvlokken (en tapijtvezels) worden in paardenbakken gebruikt voor de verbetering van de drainage en zodat het zand meer demping geeft.

Begrip	Uitleg
Portal	(Document)uitwisselruimte FUMO – deelnemers (in beheer FUMO)
SMK	Stichting Milieukeur
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WEEELABEX	Waste Electric and Electronic Equipment LABEL of Excellence, een initiatief van Europese inzamelsystemen
WUR	Wageningen University & Research